

Проучване на туристическия потенциал, условията и възможностите за развитие на туризма в Община Ботевград

Приложение 1. Анкета съседни общини

Възможности за сътрудничество със съседните общини

№	Община	Ключови забележителности	Ключови събития	Предложения за съвместни туристически продукти
1.	Правец	<ul style="list-style-type: none"> - Исторически музей – Правец; - Антична крепост „Боровец“ (V-IV в. пр. н.е.; III-VIв.) с изградения до нея туристически маршрут с атракции, съоръжения и кътове за отдих; - Музеен комплекс с Родната къща на Тодор Живков – с уникална експозиция „България и светът“ – колекция подаръци на държавния глава от цял свят - Паметник на Тодор Живков (фигура в цял ръст) в парка до Спортен комплекс-Правец; - Пътека за пешеходен и планински туризъм и атракции за посетителите, съоръжения и места за отдих по маршрута на туристическа пътека от местността „Топилата“ до местността „Камичето“, където също има останки от антична крепост „Градище“ - Туристически маршрут, съоръжения, атракции и културно-историческа експозиция на средновековна църква „Света Богородица“ (XIV в.) и по-ранни съоръжения пред и около нея в село Осиковица; - Природен парк „Небесните пасбища“ в село Осиковица; - Манастир „Св. Архангел Михаил“, село Калугерово (XIX в.); - Манастир „Свети Теодор Тирон“, град Правец (XIX в.); - Църква „Свети Атанасий Велики“, град Правец (XIX в.); - Руски паметник, намиращ се на хълма „Бърдо“ над град Правец; - Църква „Възнесение Господне“, село Калугерово (XIX в.); - Църква „Свети Николай“, село Своде края на XIX в.); - Оброчен знак с изграден до него параклис „Възнесение Господне“ и 	<ul style="list-style-type: none"> - Международния музикален фестивал „Моцартови празници“; - Тодоровден – Традиционен празник-събор на Правец; - Спортно-туристически празник „Камичето“ в град Правец - Празник на крепостта „Боровец“ (през м. юни в съботата на или около Петров ден) - Спортно-туристически празник „Моновец“ в град Правец - 16 октомври – Празник на град Правец; - 7 септември – рождената дата на бившия държавен глава Тодор Живков; - Турнири по голф; - Баскетболните и футболни 	<p>№4. Възможност за кандидатстване с общ проект за създаване на общи/обединяващи маршрути.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. с. Своде (от еко пътеката) до крепостта „Боженишки Урвич“. В Своде може да се види църквата, която е с единствения по рода си иконостас, с изписана с едри църковнославянски букви българската азбука. 2. крепост „Боровец“ - крепост „Урвич“ – две крепости от Старопланинската укрепителна система (възможности за конен, но и за пешеходен туризъм, вело също). 3. Килийно училище в с. Боженица и Класно училище в с. Видраре. 4. Възможности за регилиозен туризъм на територията на двете общини (църкви, манастири, представители на възрожденската

Проучване на туристическия потенциал, условията и възможностите за развитие на туризма в Община Ботевград

Приложение 1. Анкета съседни общини

		<p>място за отдих и почивка, село Осиковска Лъкавица, Отешанска махала;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Църква „Свети Архангел Михаил”, село Осиковица)XIX в.); - Старо класно училище в село Видраре (1848 г.) с оригинална възстановка на класна стая от Възраждането и експозиция за историята на селото; - Туняковският хан (1820 г.) /Ханът на Вуто Попиванов/ в село Видраре, с възстановка на скривалище на В. Левски) от епохата на национално-освободителните борби; - Църква „Света Параскева” в село Видраре (1834 г.); 	<p>мачове в Спортен комплекс-Правец;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Общински турнир по стрийтбол; - Турнир по триатлон. 	<p>архитектура).</p> <p>№5. Обединяване на дестинациите на територията на нашите общини чрез предлагане на общ пакет услуги и забележителности, чрез който да се даде възможност на посетителите да се запознаят цялостно с региона.</p> <p>Създаване на съвместна интернет платформа, представяща туризма на територията, като може да бъде представено чрез „виртуална разходка”, презентираща разстоянието между общините и обектите между и в тях.</p>
2.	Етрополе	<ul style="list-style-type: none"> - Часовниковата кула - символ на града (една от най–старите в България), - Историческия музей (помещава се в сградата на бившия Конак) и - манастира „Света Троица” (превърнал се в значим културно–просветен център). <p>Тези туристически забележителности са включени в движението „Опознай България – 100 Национални туристически обекта” под № 63. Интерес за посетителите представляват запазените възрожденски къщи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Арнаудовата къща”(на първия етаж се намира „Клуба на културните дейци”, а на втория етаж се помещава етнографската експозиция на Историческия музей) и - „Павелпанчовата къща”, която е била щаб на генерал Гурко през 1877 	<ul style="list-style-type: none"> - „Пеене на пръстените”, - „Атанасовден” /туристически зимен празник/, - „Празник на етрополските зетьове” - „Петровден” /празник на града/, - МОГА ФЕСТ /младежки фестивал/, - Национален туристически събор „Златна есен”. 	<ul style="list-style-type: none"> – Маршрут, който свързва всички обекти в региона от тракийската епоха. – Маршрут, който свързва Ботевград, Правец и Етрополе. <p>Създаване на някакъв вид туристически пакети, които са свързани исторически с региона.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Възрожденско наследство; – Религиозен туризъм;

Проучване на туристическия потенциал, условията и възможностите за развитие на туризма в Община Ботевград

Приложение 1. Анкета съседни общини

		<p>г., както и</p> <ul style="list-style-type: none"> - петте църкви в град Етрополе („Свети Архангел Михаил”, „Свети Георги”, „Свети Илия”, „Света Параскева” и „Свети Никола”), разположени под формата на кръст. <p>Етрополе привлича туристи и с природните си забележителности:</p> <ul style="list-style-type: none"> - водопада „Варовитец”, - водопада „Вранята вода”, - скален масив „Куклите”, - Орлов камък – червената стена” (скален комплекс, обитаван от редки и застрашени от изчезване грабливи птици), - „Чертиград” (останки от тракийска крепост и паметник на културата с национално значение). - За любителите на лова и ездата атракция представляват ловно стопанство „Елен” и конна база „Balkan horses”. - Условия за ски туризъм се предлагат в почивна база „Кокалското” и хижа „Стражата”. 		
3.	Мездра	<ul style="list-style-type: none"> - Археологически комплекс „Калето“ - Природен феномен „Ритлите“ - Черепишки манастир - Черква „Св. Николай“ с. Царевец - Скални рисунки, местност „Говедарника“ с. Царевец 	<ul style="list-style-type: none"> - Фестивал на Средновековните традиции, бит и култура „Калето – Мездра“ - Фолклорен фестивал „Де е българското“ - Концерт за отбелязване на празника „Вяра, Надежда и Любов“ - Празници на културата 	<p>№4. „В момента не можем да кажем“</p> <p>№5. „Общи събития, фестивали и може би общ портал“</p>
4.	Роман	Община Роман разполага с много добър потенциал за развитие на курортното дело и разнообразни туристически форми на туризъм. Важен фактор за	<ul style="list-style-type: none"> - На 1 февруари в гр. Роман се провежда 	№4. -Туристическо плаване по

Проучване на туристическия потенциал, условията и възможностите за развитие на туризма в Община Ботевград

Приложение 1. Анкета съседни общини

	<p>бъдещото развитие на туризма е умелото използване на уникалния лечебен климат на Община Роман в ключов мотив за превръщането на общината във водеща в национален и международен мащаб туристическа дестинация. Уникалният климат на района, произтича от съчетанието на неголяма надморска височина (164м.) с мека зима и прохладно лято и с доказано благоприятстващо въздействие за профилактика и лечение на широк спектър от белодробни болести. Основен проблем в съвременното развитие на туризма и курортното дело на територията на община Роман се свеждат до липсата на финансови възможности за реставрация и съхранение на историческите обекти, поддържането на туристическата база от настоящите собственици, ограничени инвестиции и нови туристически обекти, липса на съвременни обекти за туристите, слабо познаване на района като туристическа дестинация, липса на активна реклама, нисък дял на организирания туризъм, състоянието на общинската инфраструктура. Кмета на Община Роман подкрепя и застава зад идеята за съвместен регионален туристически продукт със съседни общини, което ще направи общините разпознаваеми и привлекателни за туристи от страната и чужбина.</p> <p><i>Крепости в Община Роман:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Римска крепост „Виноград“ – село Струпец- Средновековна крепост „Калето“ – село Камено поле- Средновековна крепост в местността „Камарата“ - село Камено поле- Антична крепост в местност „Селището“ – село Синьо бърдо- Крепост „Кривград“ – село Караш- „Романова крепост“ - град Роман- „Трулензис“ – тракийска, антична, късноантична и средновековна крепост – село Кунино <p><i>Природни забележителности:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- „Червеница“ - скално образувание в землището на село Кунино	<p>Общински празник на виното;</p> <ul style="list-style-type: none">- Март месец – конни надбягвания- 19 – 24 май – ежегодни майски празници на просветата и културата- 28 – 31 октомври – традиционни ежегодни панаирни празници	<p>поречието в района на река Искър и река малък Искър, под надслов “Извор на живот – от село Зверино до село Карлуково”.</p> <ul style="list-style-type: none">-Пешеходен маршрут: от село Своде (общ. Правец) през хижа Горска Фея (общ. Роман) към Тържишки манастир (Струпешки манастир) общ. Мездра, село Царевец (общ. Мездра)-Конен маршрут – Роман – село Камено поле, (река Ръчене) <p>№5. Как си представяте създаването и предлагането на съвместен регионален туристически продукт?</p>
--	--	--	---

Проучване на туристическия потенциал, условията и възможностите за развитие на туризма в Община Ботевград

Приложение 1. Анкета съседни общини

	<ul style="list-style-type: none">- „Гълабарника“ - пещери в землището на село Кунино- „Самуилица I“ – пещери в землището на село Кунино- „Чуклите“, „Камарата“, „Каменния мост“ – забележителни скални образувания в землището на село Камено поле- „Имелен“, „Калница“, „Горната тръница“, „Целгуля“, „Мартиница“, „Чучура“, „Кошарата“, „Боеви пропасти“, „Кривина“ – пещери в село Камено поле- Римска пещера, Троевходица, Кремъчната пещера – пещери в село Струпец <p><i>Паметници на културата:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- Манастирски комплекс „Св. Архангел Михаил“ – паметник на културата в село Долна Бешовица- Праисторическо селище и средновековен некропол в местността „Селището“, с. Камено- „Пуста черква“ или „Пустата черква“ – бележит паметник на българското Средновековие в с. Камено поле- Средновековна крепост в местността „Камарата“ – с. Камено поле- Средновековна крепост в местността „Калето“ – с. Камено поле- Църква „Св. Николай“ село Караш- Антично и средновековно селище с некропол, намиращо се в местността „Селището“ – гр. Роман- Тракийско селище – село Кунино- Праисторическо селище – село Кунино- Антична крепост – село Синьо бърдо- Средновековна крепост „Калето“ – село Струпец- Средновековна крепост „Виноград“ – село Струпец- Средновековна църква и манастир – село Струпец- Църква „Св. Архангел Михаил“ – село Курново		
--	---	--	--

Проучване на туристическия потенциал, условията и възможностите за развитие на туризма в Община Ботевград

Приложение 1. Анкета съседни общини

		- Ханче „Васил Левски“ – архитектурно – художествен паметник на културата в село Курново		
5.	Горна Малина	<ul style="list-style-type: none"> - Къща-музей и дом-паметник „Елин Пелин“ с. Байлово - Хидропарк „Вятърните мелници“ - Паметник на победата Арабаконак и екопътека до извора на р. Бебреш - Манастирски пещери със скални рисунки и барелефи - Многофункционална спортна зала „Арена Горна Малина“ - 3 Конни бази 	<ul style="list-style-type: none"> - Регионален фестивал на хумора „Който се смее, дълго живее..“ на 1-ви април в Байлово - Фестивал на киното и спорта - Фестивал на храната и традициите 	Ботевград – Арабаконак – Байлово (относно конни и вело маршрути)
6.	Елин Пелин			
7.	Своге	<p>На територията на село Желен се намират различни природни, исторически и социални забележителности, различни панорамно разположени скали, откриващи красиви гледки към искърския пролом, 17 действащи светилища – оформени групи от вековни дървета, две чисти рекички, романтични пейки и полянки - места, разположени като неочаквани награди в лабиринт от ухаещи, изобилни на гъби гори и живописни ливади с ароматни билки.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Езеро в квартал „Бобковица“ – биоразнообразие на флора и фауна, възможност за наблюдение на защитени видове – обикновена блатна костенурка и др. Преход – 10 мин. от гара Своге, 1 час от центъра на с. Желен. - Пещера „Мечата дупка“ има три входа - долен, който води към водната част и два горни, които водят към две успоредни широки галерии и обща зала. На места има пещерни бисери. Може да се проникне на около 50 метра без специална екипировка и да бъде наблюдавана типична пещерна фауна - пещерни бръмбари, мокрици, прилепи. Открити са кости от пещерна мечка. Преход – 2 часа от центъра на с. Желен. Прехода може да бъде съкратен с високопроходим транспорт. - Водопад „Под Камико“ се намира на около 2 часа от центъра на селото в 	<ul style="list-style-type: none"> - Фестивал „Арт Екстрийм“, - Велосъстезание „Джуренец Куест“, - Празници на Искърското дефиле, - Празници на хляба 	<ul style="list-style-type: none"> - Предлагаме подобряване на условията за практикуване на основно ползваните маршрути, описани в приложените карти, както и на Своге – Ябланица - Ботевград: маркиране на пътеките, поставяне на информационни табели с наличните природни дадености и места за посещение (гледки, история и др.), и общи правила и насоки за еко поведение, обособяване на места за бивакуване и безопасно палене на огън, изработване на колекционерски, ламинирани наръчници за всяко отделно трасе,

Проучване на туристическия потенциал, условията и възможностите за развитие на туризма в Община Ботевград

Приложение 1. Анкета съседни общини

	<p>посока Гара Бов. Височината на водния му пад е 40 м. Оттам тръгва екопътека през защитена местност „Трескавец“ с уникален микроклимат, флора и фауна. Дължината на пътеката е около 10 км, а времето, необходимо за нейното обхождане, е около 3 часа. По протежение на пътеката са изградени няколко места за отдих, подходящи за пикник и отмора, могат да се видят живописни каскадни водопади, най-високият от които е 80 метра, скален феномен "Камината", останки от средновековния манастир "Св. Архангел Михаил". Прехода може да бъде съкратен с високопроходим транспорт.</p> <ul style="list-style-type: none">- Връх Издремец (1495 м.) представлява част от маршрут ЕЗ - Ком-Емине и се намира на 5 часа пеша от центъра на селото. От него се откриват впечатляващи гледки – от Рила планина до река Дунав. В подножието на връх Издремец се намират две езера. Прехода може да бъде съкратен с високопроходим транспорт.- Скалното образувание „Джуглата“ се намира близо до жп гарата на село Церово, на 1 час път от центъра на селото. Този причудлив природен феномен, образуван от долнотриаски червеноцветни кварцови пясъчници, на възраст около 250 милиона години, е висок 18 метра и наподобява гъба. Според някои хора дори прилича на човешка глава. „Джуглата“ е обявена за природна забележителност през 1964 г.- В подножието на връх Издремец има автентични останки от древен римски път, водещ от древните рудници към река Искър. В близост, в историческата местност Тръстеная се намира хижа "Тръстена" с капацитет от 30 места, с външни санитарни възли и бани, кухня, столова и лавка. На тридесет метра южно от нея могат да бъдат открити руините от средновековния манастир "Св. Панталеймон", който е бил построен в близост до стара римска стражева станция, служила в древността за охрана. Според преданието на това място е имало древно тракийско светилище, край което векове по-късно учениците на св. Климент Охридски построили манастир. За известен период от време игумен на		<p>подобряване на условията за взаимодействие между туристи и домакини, посредством тренинги, инструменти за комуникация, унифициране на амбалажа и др.</p> <ul style="list-style-type: none">- Създаване и предлагане на съвместен, регионален туристически продукт посредством прилагане на ЦНП (цялостен научен подход) в развитието на туризма, накратко:- Оформяне на специализирани във важните за развитие на туризма направления експертни екипи, състоящи се от участници, с подходящи в областта знания, умения и нагласи и организатори. Оформяне на ръководно ядро за развитие на туризма, състоящо се от организаторите на екипите и допълнителни експерти, с подходящи в областта знания, умения и нагласи, балансиран характер и съзнание за взаимопомощ и взаимополза. Поддържане на комуникация между участниците във всеки екип, както и между ангажираните
--	---	--	--

Проучване на туристическия потенциал, условията и възможностите за развитие на туризма в Община Ботевград

Приложение 1. Анкета съседни общини

	<p>манастира е бил легендарният поп Мартин войвода. Светата обител е разрушена от турците през кърджалийските времена. Днес е запазен оброкът "Св. Панталей Пътник" със стар оброчен кръст. По време на османското робство в тази местност е имало странноприемница, обслужваща пътя, по който е минавала турската хазна. Преход – 5 часа от центъра на с. Желен. Прехода може да бъде съкратен с високопроходим транспорт.</p> <p>- Останките от византийския манастир "Св. Кирик и Юлита", 12 век се намират в ниската част на село Желен, на десния бряг на река Искър, в местността Кирик. Преходът дотам е 1 час от центъра на с. Желен, 30 мин. от гара Своге може да бъде съкратен с високопроходим транспорт.</p> <p>Общество:</p> <p>- В последните десет години на територията на селото се разви „общност в общността“ – търсещи хармоничен живот в природата, дузина ентусиасти и няколко млади семейства от различни държави закупиха земи и къщи, разпръснати на разни места в селото, обединени от принципите на взаимопомощ, екологично земеделие и ненасилие. Традиционно се събират в събота вечер за споделена вечеря, сладки приказки, мечти и обсъждане на съвместни проекти. Възможно е да присъствате на тази среща след предварителна резервация.</p> <p>- Интересна за посещение е наблюдаваната в с. Желен своеобразна „мрежа“ от около 15 активни култови места с издигнати оброчни кръстове, наречени на различни християнски светци. На определени дати, между месеците май и септември на тези места коренните жители извършват жертвоприношения на животни, приговяне на ритуални ястия, православни песнопения и групов пир - „отдаване на дарове за материално и духовно насищане на ближните като акт на благодарност към Бога и измолване на благословието Божие върху всички.“ (Св. Синод.)</p> <p>Списък на забележителности:</p>		<p>в ръководното ядро.</p> <p>- Организиране на поредица от срещи между заинтересованите страни, на които се изясняват колективни и индивидуални дадености, възможности и нагласи на различните актьори.</p> <p>Разписване на обща стратегия, уточняване на кратко, средно и дългосрочните междинни и крайни цели, наличните ресурси и организирането им за постигане на междинни и крайни продукти.</p> <p>Разглеждане на изпълнени задачи и задачи в процес на изпълнение вземане на решения и разпределение на задачи за изпълнение.</p> <p>- Проекта се управлява чрез трансверсална йерархия на компетентностите, при пълна прозрачност.</p> <p>№4. Община Своге и община Ботевград са разделени от билото на Стара планина, като оттам минава туристическата пътека „Ком-Емине“. Подстъпите към нея от двете общини са многобройни</p>
--	--	--	---

Проучване на туристическия потенциал, условията и възможностите за развитие на туризма в Община Ботевград

Приложение 1. Анкета съседни общини

		- Манастир „7-те престола“, Вазовата Екопътека, Пещера „Темната дупка“, Лакатнишки скали, Паметник „Спетемяврийци“, Екопътека „Под Камико		и може да се мисли в тази посока. №5. На този етап Община Своге не обмисля да участва в създаването на регионален туристически продукт, тъй като все още развиваме локалния ни – svogetour.com
8.	Враца	<p><i>На територията на ПП „Врачански Балкан“</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Природозащитен център Натура, Враца - Водопад Скакля - Проход Вратцата - Водопад Боров камък - Развлекателен парк и пещера Леденика - Околчица - Къща- музей Баба Илийца - Местност Рашов дол - Природна забележителност Ритлите - Комплекс Дядо Йоцо, с. Очин дол - Лакатнишки скали - Манастир Св. Иван Пуст - Черепишки манастир Успение Богородично <p><i>Тематични маршрути</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Исторически маршрут: „По стъпките на Ботевата чета“, кръгов, (1ч.) - Исторически маршрут: „Антична и средновековна Вратица“, кръгов, (1ч.) - Познавателен маршрут: „Враца – пещера Леденика“, (3ч.) - Познавателен маршрут: „Карст и биологично разнообразие“, кръгов, (1,5ч.) - Познавателен маршрут: „Планинарство за начинаещи“ кръгов, (2ч.) - Познавателен маршрут: „Пещера Леденика – с.Горно Озирово“, (5ч.) 	<ul style="list-style-type: none"> - Национална инициатива за почистване на природните паркове (в рамките на инициативата да почистим България за един ден) - Отбелязване на Еньов ден, международна нощ на прилепите и седмица на гората 	<p>На въпрос №4 няма отговор.</p> <p>№5. Изграждане на интернет сайт с места за настаняване и забележителности и възможни едномеденни/двудневни маршрути. Например : София – Ботевград (музей и т.н.) – Лютиброд (посетителски център, Ритлите, Черепишки манастир) – с. Челопек (къща баба Илийца) – Враца (Исторически музей ...) – София</p> <p>Възможност за търсене по място, събитие и т.н.</p>

Проучване на туристическия потенциал, условията и възможностите за развитие на туризма в Община Ботевград

Приложение 1. Анкета съседни общини

	<ul style="list-style-type: none">- Познавателен маршрут: „Белоглавият лешояд в ПП „Врачански Балкан“, (2ч.)- Спортно – туристически маршрут: „Горска пътека на здравето“ (50 мин.)- Туристически и вело маршрут: „Махала Свражен – м. Старо село“, (1,5ч.)- Познавателен маршрут: „Войводин дол – в. Скакля – гр. Враца, (4ч.)- Екопътека “Белите скали” , (1 ч.)- Наследствена пътека с. Очин дол, кръгов, (1ч.) /бивша пътека Горски свят/- Място за къмпинг – местността КАРИЕРАТА – над с. Згориград- Горска пътека на приказките;		
--	--	--	--